

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سازمان

نظرات استدلالی

اساسنامه سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۶۷

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۹/۱۰

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

اساسنامه سازمان توسعه و بهره‌برداری
فناوری‌های نوین آب‌های جوی

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۵/۰۵

کد خزانه: ۴۰۳۲۰۶۷

۱۴۰۳/۰۹/۱۰

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۷/۲۵

پژوهشکده شورای نگهبان

درباره‌ی اساسنامه

هیئت وزیران در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد بند (ط) تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور کشور، «اساسنامه سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی» را بنا به پیشنهاد وزارت نیرو در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۵/۵ هیئت وزیران به تصویب رساند. پس از آن، این مصوبه جهت طی تشریفات قانونی مقرر در اصل (۸۵) قانون اساسی، جهت بررسی عدم مغایرت مفاد آن با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۵۹۸۰۲/۹۰۴۹۵ مورخ ۱۴۰۱/۵/۲۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۰، مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع و واجد ابهام شناخت و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۳۴۱۳ مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۵ به هیئت وزیران اعلام کرد.

نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص اساسنامه سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۵/۵ به پیشنهاد شماره ۱۰۰/۲۰۰/۱۳۷۳۱/۱۴۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱/۲۱ وزارت نیرو و به استناد بند (ط) تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کشور^۱ اساسنامه سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱-

به منظور ارتقای بهره‌برداری و استفاده هرچه بیشتر از منابع آب جوی از طریق فراهم نمودن زیرساخت‌های لازم با استفاده از فناوری‌های نوین، سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی که در این اساسنامه به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود، به صورت مؤسسه دولتی وابسته به وزارت نیرو تشکیل و طبق قوانین و مقررات مربوط و مفاد این اساسنامه اداره می‌شود.

تبصره - ...

توضیح تذکر

بر اساس حکم ماده (۱)، سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی به صورت مؤسسه دولتی وابسته به وزارت نیرو تشکیل می‌شود. هرچند با توجه به مواد مختلف

---

۱. بند (ط) تبصره (۲۰) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی: «ط- به دولت اجازه داده می‌شود با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود نسبت به ایجاد سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی در زیرمجموعه وزارت نیرو، بر اساس اساسنامه‌ای که تا پایان خردادماه ۱۴۰۱ به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، اقدام نماید. این سازمان مجاز خواهد بود با بهره‌مندی از درآمدهای اختصاصی و کمک دولت نسبت به انتقال و به‌کارگیری فناوری‌های نوین به‌منظور بهبود شرایط آبی کشور در مناطق مستعد اقدام نماید. اعتبار مورد نیاز برای ایجاد، راهبری، تأمین و بهره‌برداری از تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز در سال ۱۴۰۱ با جابجایی مصارف پیش‌بینی شده در سقف پنج هزار میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال پرداخت خواهد شد. همچنین از تاریخ تشکیل، دستگاه اجرایی طرح باروری ابرها به شماره طبقه‌بندی (۱۳۱۰۰۲۰۰۰۱) این سازمان خواهد بود. در سال ۱۴۰۱ کمک‌های دولت از محل ردیف متفرقه ۱-۵۱۰۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون پرداخت و در سال آینده ردیف مستقل برای این سازمان پیش‌بینی خواهد شد.»

اساسنامه که در آن اهداف، وظایف و منابع مالی ذکر شده است، می‌توان استقلال شخصیت حقوقی سازمان مذکور را استنباط کرد، اما چون به استقلال شخصیت حقوقی آن تصریح نشده، ممکن است در اجرا مشکلاتی را به وجود آورد. بنابراین شایسته است به شخصیت مستقل حقوقی سازمان مورد نظر تصریح شود.

▪ نظر شورای نگهبان

تذکر: ۱- در ماده (۱)، چنانچه شخصیت مستقل حقوقی این سازمان مورد نظر است، به آن تصریح گردد.

***

ماده ۴-

از تاریخ تصویب این اساسنامه، همه وظایف و مسئولیت‌های مرتبط با این سازمان به همراه بودجه و اعتبارات، اموال، دارایی‌ها، بدهی‌ها، تعهدات و امکانات و نیروی انسانی از تمامی شرکت‌ها، مؤسسات و واحدهای زیرمجموعه وزارت نیرو به این سازمان انتقال می‌یابد.

▪ دیدگاه ابهام

منطبق بر حکم ذیل ماده‌ی (۴) اساسنامه، همه‌ی وظایف و مسئولیت‌های مرتبط با سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی به همراه بودجه و امکانات از تمامی «شرکت‌ها»، مؤسسات و واحدهای زیرمجموعه‌ی وزارت نیرو به این سازمان منتقل می‌شود. در واحدهای زیرمجموعه‌ی وزارت نیرو «شرکت‌های مختلفی» وجود دارد که برخی از آنان دارای سهام‌دار غیردولتی هستند و برخی از این شرکت‌ها نیز غیردولتی محسوب می‌شوند، یعنی زیرمجموعه‌ی وزارت نیرو هستند ولی بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) درصد از سهام آنان برای بخش غیردولتی است. بنابراین در این ماده این ابهام وجود دارد که «شرکت‌های زیرمجموعه‌ی وزارت نیرو» شامل چه شرکت‌هایی می‌شود و اگر شامل شرکت‌های غیردولتی یا نیز شود، در چه فرایندی به سازمان مذکور منتقل می‌شود؛ چراکه اگر شرکت غیردولتی منتقل شود، باید طبق اساسنامه‌ی شرکت و در چارچوب قوانین و مقررات انتقال صورت گیرد. بنابراین طبق استدلال‌های پیش گفته، این ماده واجد ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در ماده (۴)، منظور از عبارت «تمامی شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو» از این جهت که شامل شرکت‌هایی که از لحاظ قانونی، به موجب این اساسنامه نمی‌توان نسبت به تغییر اموال و دارایی‌های آنها اقدام نمود نیز می‌شود یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

* * *

ماده ۵-

وظایف و اختیارات سازمان به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- ...

۷- ایجاد فضای مناسب فعالیت علمی و مهندسی برای جذب دانشمندان و متخصصان داخل و خارج از کشور.

۸- ...

▪ دیدگاه ابهام

در حکم بند (۷) ماده (۵)، مقصود از عبارت «جذب دانشمندان و متخصصان خارج از کشور» مشخص نیست؛ توضیح آنکه مشخص نیست که مقصود از واژه «جذب»، استخدام دانشمندان خارجی است یا منظور به‌کارگیری این افراد از سایر روش‌ها (غیر از استخدام) است. در صورتی که مقصود از جذب دانشمندان خارجی، استخدام آنان باشد، حکم این بند مغایر اصل (۸۲) قانون اساسی خواهد بود؛ چراکه طبق اصل مذکور، استخدام کارشناسان خارجی از طرف دولت، صرفاً در موارد ضرورت و با تصویب مجلس شورای اسلامی امکان‌پذیر است. همچنین در قوانین مختلف از جمله قانون کار، ضوابط مختلفی در رابطه با استفاده از نیروی کار خارجی تعیین شده است و مشخص نیست در اجرای حکم مذکور، قوانین و مقررات مربوط رعایت می‌شود یا خیر. بنابراین حکم بند (۷) این ماده از این حیث دارای ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در ماده (۵)، بند (۷) از این جهت که آیا با رعایت قوانین و مقررات خواهد بود یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

* * *

ماده ۷-

رئیس سازمان، بالاترین مقام سازمان است و در چهارچوب مقررات قانونی مربوط، اداره امور سازمان بر عهده وی می‌باشد. رئیس سازمان در مراجع قانونی، نماینده سازمان است و حق توکیل به غیر، ارجاع دعاوی به داوری و ارائه پیشنهاد صلح و سازش با رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اعمال نظارت لازم بر حسن اجرای وظایف محول شده به سازمان را دارا می‌باشد و نیز دارای سایر اختیارات زیر است:

۱- ...

۳- اداره امور فنی، اداری، مالی، بودجه استخدامی سازمان و نصب و عزل یا اعمال سایر مقررات اداری درباره کارکنان در حدود مقررات مربوط.

۴- ...

▪ توضیح تذکر

شایسته است در بند (۳) این ماده بعد از کلمه «بودجه»، از علامت نگارشی ویرگول استفاده شود؛ چراکه عبارت «بودجه استخدامی» بی معنا بوده و به کار بردن آن غلط است و باعث به وجود آمدن ابهام می‌شود.

▪ نظر شورای نگهبان

تذکر: ۲- در بند (۳) ماده (۷)، بعد از عبارت بودجه «،» گذاشته شود.

***

ماده ۹-

دارندگان حق امضای چک‌ها، اسناد و اوراق مالی عبارتند از:

۱- رئیس سازمان یا نماینده وی.

۲- ذی حساب یا مدیرکل امور مالی سازمان.

تبصره- چک‌ها و اسناد مزبور با امضای رئیس سازمان یا نماینده مجاز از طرف وی، ذی حساب سازمان و مهر سازمان معتبر است.

▪ دیدگاه مغایرت

در بند (۱) این ماده، اختیار حق امضای چک‌ها، اسناد و اوراق مالی به «رئیس سازمان یا نماینده‌ی وی» اعطا شده است. حال با توجه به آنکه در این حکم به نوعی تفویض اختیار صورت گرفته است و نماینده‌ی رئیس سازمان نیز حق امضای چک‌ها، اسناد و اوراق مالی را دارد، لازم است شرایط شرعی وثاقت و امانت نیز برای وی در نظر گرفته شود؛ چراکه طبق آیات و روایات، جامعه اسلامی نباید اسرار و اموال خود را در اختیار اشخاص فاقد وثاقت و امانت قرار دهد. بنابراین عدم ذکر شرایط شرعی لازم برای نماینده‌ی مجاز از طرف رئیس سازمان، مغایر با موازین شرعی است.

▪ توضیح تذکر

در این ماده، افرادی که حق امضای چک‌ها، اسناد و اوراق مالی دارند در چهار عنوان خلاصه شده است و حسب مورد با امضای هر یک از آنها اسناد مذکور معتبر است. در بعضی از سازمان‌ها، «مدیر کل امور مالی» همان کار «ذی‌حساب» را انجام می‌دهد، به همین دلیل هر دو عنوان در بند (۲) ذکر شده است. اما در تبصره‌ی این ماده، «مدیر کل امور مالی سازمان» به قرینه‌ی بند (۲) حذف شده است. بنابراین شایسته است که در تبصره نیز بعد از «ذی‌حساب سازمان»، عبارت «یا مدیر کل امور مالی سازمان» ذکر شود تا ابهامی در اجرای قانون ایجاد نشود.

▪ نظر شورای نگهبان

۳- در ماده (۹)، عدم ذکر شرایط لازم، برای نماینده مجاز از طرف رئیس سازمان خلاف شرع شناخته شد.

تذکر: ۳- در ماده (۹)، در تبصره نیز بعد از «ذی‌حساب سازمان»، عبارت «یا مدیر کل امور مالی سازمان» اضافه گردد.

***

ماده ۱۰-

رئیس سازمان می‌تواند با حفظ مسئولیت، قسمتی از اختیارات خود را به مدیران یا کارکنان سازمان به موجب ابلاغ کتبی تفویض کند.

▪ دیدگاه مغایرت

به موجب حکم ماده‌ی (۱۰)، رئیس سازمان مجاز است با حفظ مسئولیت خود، بخشی از اختیارات خود را به مدیران یا کارکنان تحت امر خود تفویض کند. برخی از اختیارات رئیس سازمان موارد مهمی هستند و اگر بنا باشد این‌گونه اختیارات به مدیران یا کارکنان سازمان تفویض شود، لازم است که آنان نیز شرایط شرعی لازم جهت انجام آن موضوع را داشته باشند. بنابراین مفاد این ماده به علت عدم ذکر شرایط شرعی لازم برای مدیران یا کارکنانی که قسمتی از اختیارات مدیر به آنها تفویض می‌شود، مغایر با موازین شرع است.

▪ نظر شورای نگهبان

۴- در ماده (۱۰)، عدم ذکر شرایط لازم برای مدیران یا کارکنان سازمان که قسمتی از اختیارات مدیر سازمان به آنها تفویض می‌شود، خلاف شرع شناخته شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان